

Sensorretteiing

30.11.2011

NOR1212 Norsk sidemål

Bruk av vurderingsrettleiinga og vurderingsskjemaet

Denne sensorrettleiinga er eit supplement til den generelle vurderingsrettleiinga for eksamen i norsk. For å finne den, går du inn på www.udir.no og klikkar på Eksamen, Eksamen i videregående opplæring, Vurderings- og sensorveiledninger (<http://www.udir.no/Artikler/Eksamensvurderings-og-sensorveiledninger-VGO/>).

På side 11–12 i vurderingsrettleiinga er det ein matrise med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen i norsk. I år er denne matrisen også limt inn i vurderingsskjemaet. Du skal bruke vurderingsskjemaet når du grunngir karakterforslaget ditt. Marker dei kjenneteikna som er relevante for karakterforslaget med kryss, ring, understreking eller liknande.

OBS: Vurderingsskjemaet er lagt ut som kopieringsoriginal, som word-dokument og pdf.

Skriving med pc og for hand

Ansvaret for den praktiske gjennomføringa av sentralt gitt eksamen ligg hos skoleeigar (sjå forskrift til opplæringslova § 3-28). Skoleeigar kan framleis velje om elevane skal bruke data eller skrive for hand. Sensorane skal alltid vurdere svara ut frå kompetansemåla i læreplanen og vurdere heilskapen i svaret.

Bokmål og nynorsk – hovudmål og sidemål

Kompetansemåla i læreplanen er felles for skriving på bokmål og nynorsk, men i avsnittet om sluttvurdering er nemningane "hovudmål" og "sidemål" brukte. Det er ingen fagleg nivåforskjell på innhaldet i hovudmåleksamen og sidemåleksamen. Matrisen med kjenneteikn på måloppnåing er felles for dei to eksamensdagane, men når det gjeld underpunktet om meistring/stort sett meistring/delvis meistring av ortografi og formverk, kan sensorane vente at eksaminandane meistrar hovudmålet sitt noko betre enn sidemålet.

Kompetansemåla i læreplanen og eksamensoppgåvene

I vurderingsrettleiinga side 9–10 ser du kva kompetansemål som kan bli prøvde til eksamen. Dei konkrete eksamensoppgåvene prøver eit mindre utval av kompetansemåla, men eit konkret svar kan likevel vise brei kompetanse i faget.

Det er viktig å vere merksam på at eit konkret oppgåvesvar kan vise kompetanse innanfor fleire kompetansemål. På den andre sida skal eksaminandane svare på *oppgåva*, som ikkje nødvendigvis spør etter alt det dei aktuelle kompetansemåla femner om. Derfor er det ikkje referert direkte til kompetansemåla i oppgåvesettet.

Nytt våren 2011: Kommenterar til eksamensoppgåvene

Dei siste åra har sensorrettleiingane hatt oppgåvekommentarar som blant anna seier kva som kjenneteiknar eit godt svar. Føremålet har vore å hindre at sensorane tolkar oppgåva ulikt. Kommentrarane har sagt litt om kva som er rimelege tolkingar av oppgåva, og litt om korleis oppgåva ikkje kan tolkast. Frå og med våren 2011 blir desse kommentrarane erstatta med ein kort kommentar til kvar oppgåve inne i oppgåvesettet. Eksaminand og sensor får altså lik informasjon om korleis oppgåvene skal/kan/bør løysast.

Oppgåvene i norsk er som kjent relativt opne. Dei skal gi rom for sjølvstendig utforming av eigen tekst i samsvar med måla i læreplanen. Føremålet med å legge inn ein oppgåvekommentar i tillegg er å redusere risikoen for mistydingar og feiltolkingar som ikkje kjem av manglande fagkompetanse ("bom på oppgåva"). Eksamen skal vere organisert slik at eleven eller privatisten kan få vist fagkompetansen sin, derfor må oppgåveinstruksane vere så klare som mogeleg.

Kommentarane er kort formulert, for at det ikkje skal bli for mykje tekst i oppgåvesettet. Dei føreset at dei generelle kjenneteikna på måloppnåing til eksamen er kjent (side 11–12 i vurderingsrettleiinga). Dei er altså ikkje utfyllande.

Kommentarane har stort sett ein tredelt struktur:

- kva ein *skal* gjere for å svare på oppgåva
- litt om kva ein *kan* gjere, når det er høve til å velje ulike innfallsvinklar
- litt om korleis svaret *bør* vere for å vise høg grad av måloppnåing

OBS: Dei generelle kjenneteikna på måloppnåing er ikkje endra. Svara skal ikkje vurderast strengare enn før. Sensor skal ha ei open haldning og sjå etter kva kompetanse svaret faktisk viser, ikkje kva det manglar.

Det er viktig å merke seg at sensorane skal vurdere elevsvara på same måte som tidlegare.

Eksamensoppgåver 30.11.2011

Du skal svare på éi av oppgåvene. Skriv nummeret på den oppgåva du har valt, og lag overskrift sjølv. Legg merke til at det står ein kommentar under sjølve oppgåveinstruksen. Den vil vere til hjelp for å løyse oppgåva.

Oppgåve 1

Vedlegg: Diktet "Alvekongen" av Johann Wolfgang von Goethe, utdrag frå *Peer Gynt* av Henrik Ibsen, filmplakat for filmen *Trolljegeren*, Rødhette-reklame for LO Favør og utdrag frå ungdomsromanen *Evighetens kyss* av Stephenie Meyer

Vi kan finne element frå folkediktinga i mange ulike tekstar. Skriv ein artikkel der du først gjer kort greie for tradisjonell folkedikting. Vis deretter korleis trekk frå folkediktinga blir brukt i minst tre av dei vedlagte tekstane, og forklar kva funksjon elementa frå folkediktinga har i dei tekstane du har valt.

Kommentar

Oppgåva er tredelt. I den første delen skal du vise kunnskap om folkediktinga, og her er det viktig at du bruker kjeldene dine på ein relevant måte. Hovudvekta av svaret skal liggje på dei to siste delane av oppgåva.

For å vise god kompetanse i faget bør du ha god samanheng mellom dei ulike delane av svaret, og vise evne til refleksjon. Godt språk og formålstenleg struktur er viktig.

Oppgåve 2

Skriv ein artikkel der du gjer greie for korleis talemålet har påverka norsk språkdebatt og språkpolitikk frå 1830 og fram til i dag.

Kommentar

I svaret ditt kan du velje ulike tilnærmingar, men du må bruke eksempel frå språkdebatten og språkpolitikken frå 1830 fram til i dag.

For å vise god kompetanse i faget bør teksten din ha godt språk og ein klar og formålstenleg struktur. Du bør argumentere sakleg og bruke eventuelle kjelder på ein oversiktleg og relevant måte.

Oppgåve 3, 4 og 5 på neste side

Oppgave 3

Vedlegg: Folkevisa “Margit Hjukse” og utdraget frå ungdomsromanen *Evighetens kyss* av Stephenie Meyer

Menneske som blir tiltrekte av det overnaturlige, er eit kjent motiv i tekstar frå ulike tider. Tolk og samanlikn dei to vedlagte tekstane. Kvifor trur du at så mange er opptekne av litteratur som handlar om det overnaturlige?

Kommentar:

Oppgåva er todelt. I den første delen skal du samanlikne både form og innhald, men du kan leggje ulik vekt på elementa.

For å vise god kompetanse i faget bør du gjere greie for språklege verkemiddel og vise korleis dei fungerer i dei to tekstane. I den siste delen bør du grunngi tankane dine og vise evne til refleksjon. Godt språk og formålstenleg struktur er viktig.

Oppgave 4

Vedlegg: “Englene er med oss – børsen går til himmels” av Trygve Hegnar

I denne teksten gjer redaktør Trygve Hegnar i *Finansavisen* narr av både kongehuset og trua på englar. Analyser teksten. Bruk omgrep frå retorikken.

Kommentar:

Du skal bruke omgrep frå retorikken, men det er viktigare at du viser at du forstår omgrepa enn at du bruker mange faguttrykk.

For å vise god kompetanse i faget bør du underbyggje momenta dine med eksempel frå teksten og vise evne til refleksjon. Godt språk og formålstenleg struktur er viktig.

Oppgave 5

“At der er troll i mennesker vet enhver som har litt øye for den slags,” skreiv forfattaren Jonas Lie i 1891. Skriv eit essay med utgangspunkt i dette sitatet.

Kommentar:

Svaret ditt skal ha ei form som viser at det er eit essay. Det må kome tydeleg fram at du tek utgangspunkt i sitatet.

For å vise god kompetanse i faget bør teksten din ha fleire moment, og du bør vise evne til refleksjon. Godt språk og formålstenleg struktur er viktig.

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no